

### **POŻĄDAĆ** (247) *vb impf*

*W inf* pożądać (16), pozędać (10); pożądać *RejPs*, *MurzNT*, *RejAp*, *GórnDworz*, *RejPos*, *BudBib* (3), *Calag*, *Phil*; pozędać *Diar*, *KrowObr* (2), *SarnStat*; pożądać : pozędać *SeklKat* (1:1), *KwiatKsiąż* (1:1), *Mącz* (1:1), *KuczbKat* (3:3); *w pozostałych formach*: -žad-.

o oraz a jasne.

*inf* pożądać (11), pozędać (10). ◇ *praes 1 sg* pożądam (30). ◇ *2 sg* pożądasz (9). ◇ *3 sg* pożąda (49). ◇ *1 pl* pożądamy (11). ◇ *2 pl* pożądacie (3). ◇ *3 pl* pożąday (16). ◇ *praet 1 sg m* pożądałem, -m pożądał (10). *f* -em, -m pożądała (3). ◇ *2 sg m* -eś, -ś pożądał (5). ◇ *3 sg m* pożądał (13). *f* pożądała (4). *n* pożądało (1) *LubPs*, jest pożądało (1) *RejPos*. ◇ *1 pl m pers* -smy pożąдали (1). ◇ *3 pl m pers* pożąдали (5). *subst* pożądały (2). ◇ *fut 1 sg m* będę pożądał (1). ◇ *2 sg m* będziesz pożądać *BudBib* (2), będziesz pożądał (2), pożądać będziesz (1); będziesz pożądał *RejPosWstaw*; będziesz pożądał : pożądać będziesz *RejPs* (1:1). ◇ *3 sg m* będzie pożądał (2) *GórnDworz*, *KuczbKat*, pożądać będzie (2) *MurzNT*, *BudBib*. ◇ *3 pl m pers* będą pożąдали (1). ◇ *imp 2 sg* pożąday (24). ◇ *3 sg* niech, niechaj pożąda (2). ◇ *2 pl* pożądaycie (2). ◇ *con 2 sg m* byś pożądał (2). ◇ *3 sg m* by pożądał (9). *f* by pożądała (1). ◇ *1 pl m pers* bysmy pożąдали (3) *BibRadz*, *WujNT* (2), bychmy pożąдали (1) *RejPos*. ◇ *3 pl m pers* by pożąдали (3). *subst* by pożądały (1). ◇ [impers praet poząd(a)no]. ◇ *part praes act* pożądayac (4).

*Sł stp*: pozędać, *Cn notuje*, *Linde także XVII – XVIII w.*

1. *Bardzo chcieć, gorąco pragnąć, życzyć sobie czegoś; usilnie domagać się, żądać czegoś; niekiedy: prosić, oczekiwać; concupiscere HistAl, Vulg, PolAnt, Mącz, Modrz, Calag, Calep, Cn; desiderare HistAl, Vulg, Mącz, Calep, Cn; appetere Mącz, Modrz, Calep, Cn; postulare HistAl, Vulg, Mącz, Cn; concupere Vulg, Mącz, Calep; expetere Mącz, Calep, Cn; requirere Vulg, Cn; percupere Mącz, Cn; cupere, expetessere Calep, Cn; quaerere Vulg; depostulare Mącz; flagitare Calep; avere, (ex-, per)optare, (ex)petiscere a. petissere, (ap-, de-, ex)poscere, procare, (per)vette, vovere, moveri a. teneri desiderio alicuius rei Cn (228)* : bo iżechmy utracili niewinność piwrszą, [...] za którą nicechmy potrzebować, a stąd ani żądać cudzego nie mieli, [...] teraz wrodzone nam są z grzechu ine chuci, iż pozędać musimy. *Diar* 34; *Leop Iac* 4/2; *KwiatKsiąż* F4v; Cupide appetere et cupide cupere, Bárzo pozędać. *Mącz* 72c, 72c, d, 295d, 315c, 324b; *RejPos* 171 [2 r.], 172v; *KuczbKat* 345; Páweł święty mowi o żadzy złey/ ktora iest źrzodłem wŷytkich złości/ przeciw ktorey dan iest zakon/ Nie będyełz pożądał. *RejPosWstaw* [110<sup>3</sup>]; *ModrzBaz* 36v; Flagito – Pozadam, koniecznie mieć chcę. *Calep* 422a; Glisco – Mnoze śie, zárzelie. Wielce pozadam. *Calep* 458a, 83b, 234b, 278a, 311b, 393a (11); Pożądacie: á nie macie. zábiiacie/ y zawiśni iesteście: á nie możecie doftać. *WujNT Iac* 4/2, 1. *Cor* 10/6.

*pożądać kogo, czego (101)*: *PowUrb* +4v; *BierEz* P3v; zawołali żydowie rzekątz. A tzoż ielłcze pożądamy świadetztwa/ iużci nám świadkow niepotrzeba bořmy łami z iego wft bluznienijé flyřfeli/ ijże śie łynem bořym czyni. *OpecŻyw* 116v, 7, 114; *PatKaz III* 130; Iezu kthoris [...] iako miłofierny Bog Ludzkiego zbawienia pożądał, łmi. łie nad nami. *TarDuch* B7; *WróbŻolt* 118/6; A ty z ofobliwey dobrotliwołci [...] daż mi vznác nád niemi taką poćiechę iákiey káždy nád nieprzyacielem łwem pożąda. *RejPs* 87, 75, 90v, 201; *RejJóz* P5v; *SeklKat* M4 [2 r.]; wřzelki mądry/ więcey rzeczy obftithych nizli niedoftátecznych pożąda. *HistAl* G7v, I6, N; [ludzie nie mieliby czego bronieć] gdy[by] wolno było kařdemu, czego jeno pożąda, drugiemu wydrzeć, a z tego się nie usprawiedliwić. *Diar* 34; *BielKom*

B7, C6; *LubPs* I3v, Rv, aa6v; Sierot y wdow ktore požądaią Sprawiedliwołci bronieć chcę *GroicPorz* c2v; *KrowObr* 4v, 132, 153; *RejWiz* 49; *Leop Ps* 118/168, *Prov* 21/10, *Cant* 2/3, *Is* 1/12, *Ez* 33/8, 1.*Petr* 4/15; *LeszczRzecz* A2; Biádá temu kthory požada zylku niepobożnego ku podpomożeniu domu łwego *BibRadz Hab* 2/9; przeto takowi [ludzie wielomowni] iáko rzeczy ktorey niemayá wielce požadaya/ tak że záś gdy iey doftaná wnet fię ięý náfyca. *KwiatKsiqż* C3v, F4v, H2, I2v; *Mqcz* 83a; *RejAp* 178; *GórnDworz* LlV, Ll4; *RejPos* 141v; *GrzegŚm* 12, 15, 38; *KuczbKat* 130, 135, 180, 345, 355, 395; Abowiem y śmierci/ y przygodá lepsza iest zázwdy iz lámá przydzie/ niż kiedy iey požadamy. *RejZwierc* 152, 136, 237; *BudBib Sap* 8/8; *ModrzBaz* 83; *SkarJedn* 182, 186; Byś ofiar požadał/ palił bych ofiary: Ale wiem/ że máło dbałz o takie dáry. *KochPs* 77, 188; *SkarŻyw* 502; *StryjKron* 130; *CzechEp* 414; *BielSjem* 12; Bądźmyłz wśyłcy wefeli/ iáko w Niebie Anieli/ czegołmy požadáli/ tegołmy doczekáli *ArtKanc* F15; Niechcieycie mi tego prołzę dawác/ czegoby ich wiele zayrzec miáło/ á więcey zálię požadác. *Phil* Q2, F; *LatHar* 458, 571; *KolakSzczęł* A4; *WujNT* 49 marg, *Rom* 8/27, s. 286 [2 r.], 1.*Tim* 3/1, *Iac* 4/5, 1.*Petr* 2/2; *WysKaz* 6; *SarnStat* 111, 677; *KmitaSpit* A3; Požadaią ludzie dobrego mienia/ wrzędow/ ławy świeckiey/ podwyżłzenia domow łwoich [...] gdy nie doftaią czego chca/ rozruchy czyniá/ niezgody śieia *SkarKazSej* 675a; *SzarzRyt* C2; [*AktaSynod* I 123; *ArgWykład* 74; *OrzPolic* 101]. Cf *poždać czego po kim*, *Ze zdaniem dopełnieniowym*, *Ze zdaniem dopełnieniowym nawiązującym do dopełnienia bliższego w zdaniu nadrzędnym*, »poždać w małżeństwo«, »męża poždać«, »śmierd poždać«.

*poždać czego po kim* (1): *CzechRozm* 195; [Lecż w tych kilá łłówek wśyłtko mamy/ czego iedno kiedy Pan Bog po nas požadał. *WujPosN* 1584 II 253 (*Linde*)].

*poždać co* [w tym: „co” (3), „cokolwiek” (1), „to” (1)] (5):Przyiacielom nic lepszego nie mozem wczynić, iedno abyłmy im tego žyczyli czo łami požadamy. *BielŻyw* 90; *WróbŻolt* nn7; *RejJóz* K7; [*Hynam przez listy do Salomona*] Przetoć połyłam mężá rołtropnego/ łłácheckiego rodziáiu oycá łwoiego Hyrám rzemieśniká mądrego/ [...] then wśyłtko zrobi cokolwiek krol požada *BielKron* 77; *Mqcz* 83a.

*poždać czego*, [kogo] (po przeczeniu) (30): *SeklWyzn* a3; tak też może być rozumiano dziełiate [*przykazanie*] o luczkich dobytках/ y rzeczach ynych rułzaiáycznych ktorich nie iedno zakazał pan bog nieczynić ale też tu przikazał niepoždać *SeklKat* Nv, B2v [2 r.], B3v [2 r.], M3v, M4, N; *GroicPorz* b3; *BibRadz Mich* 5/7, 1.*Cor* 10/6; *BielKron* 32v; *GórnDworz* Aa6v; [Bóg] nie požada łmierci grzełzne<sup>80</sup> *RejPos* 133v; *RejZwierc* 5v, 256v; *BudBib Ex* 20/17 [2 r.]; *ArtKanc* L5, L8, M4v, M6v; Nie požadałciem żadnego z was śrebrá áni zlotá/ áni łzáty. *WujNT Act* 20/33, s. 286, 1.*Cor* 10/6; *SarnStat* 1118. Cf [*poždać kogo (po przeczeniu) na co*], *Ze zdaniem dopełnieniowym*, »z dobrá wolá poždać«.

[*poždać kogo (po przeczeniu) na co*: czemu się prymasem, to jest nawyższym Królestwa Polskiego zowiesz? gdyż o tobie Królestwo Polskie nic nie wie, ani cię obierało, ani cię požadało na ten nawyższy w Polščę urząd nigdy. *OrzPolic* 101.]

*poždać od kogo* (10): ty žyd będątz/ požadałł odemnie pitz/ a iám iest niewiałta Samaritanka/ to iest/ pogańłká. *OpecŻyw* 49v; *RejPs* 75; *KrowObr* 153; *LeszczRzecz* A2; Thedy będą ołtátki Iakobowe w pośrod wiela národow [...] iáko dźdze vpadaiące ná žiołá/ ktorých fię nikt nie nádźiewa od

człowiek/ ani ich pożąda od synów ludzkich. *BibRadz Mich* 5/7; *KwiatKsiąż* 12v; Pożądaj odemnie a damci wżytki narody w dziedzictwo twoie [*Vulg Ps* 2/8]. *RejPos* 16v, 272v; *BielSjem* 12. Cf »więcej pożądać«.

*pożądać u kogo* (1): *RejPos* 58; [Poradził mąż zenije swogij aby pożądała v oycza swego ziemije zyfnij *ArgWykład* 74].

*pożądać k komu, k czemu* (2): *LubPs* L3v, S6v, [*PsKrak* 1532 41/1] cf *W przen.*

*pożądać o co* (1): ocz kolwiek mię flufnogo pożądać będziesz nic mnie iście niebędzie trudno wczynić [*Vulg Ps* 81/11]. *RejPs* 122.

*cum inf* (17): *OpecŻyw* 49v; *WróbŻołt* 118/6; Nierozkazał ci Pan Chrystus/ krwie y ciała swego naświetłego [...] iedno na mży poświęcać [!]/ albo rozdawać/ [...] Ale na wfelkim wczciwym miefczv/gdzie kto pożąda przyiac/ może być poświęczono słowem bożym/ y rozdawano/ na odpwłczenie grzechow *SeklWyzn* c2v; *MurzNT* 36, 208v; O quam percupio videre parentes, O yako bārzo pożadam widzieć rodzice. *Mqcz* 72d, 72c, 83a; A za dniow onych będą ludzie szukac śmierci/ a nie nayda iey: a będą požądali vmrzeć/ ale śmierć będzie wciekala od nich. *RejAp* 76; *Górndworz* Ll; *RejPos* 208v; A tak ty zwalzcza nieboze [...] przydziesz ku powinney szedziwości swoiey/ ktoreies zawždy doczekac požadał *RejZwierc* 134; *SarnStat* 748, 749; *SzarcRyt* C3v. Cf »chętnie pożądać«, »pożądaniem pożądać«.

*cum A cum inf* „być” (1): Iezu ktorys będącz poslufnym aż do śmierci nie twoię ale oyczowką wolą być požadał, fmi. fie nad nami. *TarDuch* Cv.

*Ze zdaniem dopełnieniowym [w tym z zapowiednikami: tego (7), tego po przeczeniu (2); (a)by, iżby, żeby (8), zaimek względny (4)] (12)*: Iako pan pożąda aby kościoł zebrania iego był cziftofcia ochędożony. *LubPs* M3 marg; *KrowObr* 152v; musi fie człowiek y temu rofmiac kiedy ktho pożada tego/ co być nie może *Górndworz* Sv; *RejPos* 58, 272v; *KuczbKat* 350; *RejZwierc* 152; *CzechRozm* 195; *WujNT Luc* 22/31; A oni na Piłata tym więcý wołali/ Aby był wkrzyżowan/ tego požądali. *SiebRozmysł* H3; *CiekPotr* 53; *GosłCast* 56.

*Ze zdaniem dopełnieniowym nawiązującym do dopełnienia bliższego w zdaniu nadrzędnym [kogo iżby] (1)*: *RejWiz* 175v; [Po modlitwie porannej bracia w przytomności jmp. Tomickiego w gmachu osobnym z doktorem zasiadzy požądali go, iżby im porządnie powiedział, co by mu się w Konfesji [...] nie podobało *AktaSynod* I 240].

*W nawiązaniach do dziewiątego i dziesiątego przykazania Dekalogu (27)*: *SeklWyzn* f3; święty Paweł sam ofsobie mowy ze by był nie wiedział żeby ządza była/ grzech/ bych był zprzikazania bożego niewiedział/ niepożadaj *SeklKat* Q4, B2v [2 r.], B3v [2 r.], H2v, M3v, M4, N; *KrowObr* 227v [2 r.], 228; Miew w wczciwości oycá twoiego y matkę twoię/ aby długo żył na zyemi. Nie zabijay. Nie cudzołoż. Nie kradń. Nie świadz przeciw bliźniemu twemu fałszywego świadectwa. Nie požadaj bliźniego twego żadney rzeczy *BielKron* 32v; *KuczbKat* 345 [2 r.], 351; Iesli woła Nie požadaj żadney rzeczy twego bliźniego/ tedyc za tho obiecui bogactwem a poćiwosciami dom twoy ozdobić/ a darmo napełnić wżytki kąty twoie. *RejZwierc* 256v, 5v; *BudBib Ex* 20/17 [2 r.]; *ArtKanc* M4v, M6v; *WujNT Rom* 7/7, s. 546, *Rom* 13/9; (Nie zabijay/ nie cudzołoż/ nie kradni/ nie požadaj.) wżytko to do pokoju Rzeczypospolitey służy. *SkarKazSej* 678a; [*KuczbKat* 345 (*Linde*)].

W połączeniach szeregowych (2): Appeto, pożądam/ chcemi fie bárzo/ pińczkami zęby ná co tákowego *Mącz* 295c; teraz do ciebie idę/ ktoregom miłowalá/ ktoregom szukalá/ ktoregom zawnždy pożądalá. *LatHar* 458.

W porównaniach (3): *LubPs* L3v, *KuczbKat* 130, *WujNT* 1.*Petr* 2/2, [*PsKra* 1532 41/1] cf *W* *przen*.

W charakterystycznych połączeniach: pożądać biskupstwa, cudności, cudzego (5), dobra (dobr) (3), domu, doświadczenia wiela rzeczy, dżdżow, dzieci, krztu, ksiąg, liczby spraw, łaski, majątności, mienia, nauk, odpowiedzi, ofiar(y) (4), picia, piękności (2), placu, pociechy, pomsty, przyścia (2), rozkazania, rzeczy (4), sławy, sposobu, sprawiedliwości (2), srebra, szaty, śmierci (4), świadectwa (2), świętości, uniej, urzędow, wierności, wspomżenia (2), zbawienia (2), zjednoczenia, złego, złota, zysku, żywota przyszłego; pożądać barzo, najpilniej, nawięcej, niepomału, [jakim] obyczajem, pobożnie, świętobliwie, z dobrą wiarą, wielce.

Zwroty: »chętnie, chciwie pożądać« [w tym: *cum inf* (1)] = *affectare Calep* [szyk zmienny] (2:1): *Calep* 39b; Chętnie pożądał pożywać tey Pálchy z wami/ pirwey niżbym vcierpiął. *WujNT Luc* 22/15, s. 286.

»pożądać w małżeństwo« [w tym: *kogo* (1)] = *ambire puellam Mącz* (2); pożądali dwa iedney dziewczki w mażenstwo ieden był vbogi á drugi bogaty. *BielŻyw* 167; *Mącz* 104c.

»męża pożądać« = *chcieć wyjść za mąż* (1): *Nupturio – Meza* pożadam. *Calep* 706b.

»pożądaniem pożądać« [w tym: *cum inf* (1)] (2): Pożądaniem pożadałem [*desiderio desiderare Vulg Luc* 22/15] tę Pálchę ieść z wami/ przedtym niżbym ćierpiął. *LatHar* 716, 716 *margin*.

»śmierci pożądać« = *pragnąć umrzeć* [szyk zmienny] (3): *RejZwierc* 152, *Bbb2v*; Ták wielga wagá/ w mych śmyślách tey śmierci Ták ia mrąc żyję: konam ták żywotá Dochodzę: y ták pożądam tey śmierci Ze w niey ieft rofkolź/ moiego żywotá. *GrabowSet Qv*.

»więcej pożądać« [w tym: *od kogo* (1)] (2): Bo miedzy świętými wniebie niebędzie iei [zazdrości]/ ale każdy więcyi pożądać niebędzie/ i nagrofszu przełtanié. *MurzNT* 96; Vpomina cię tedy/ iżbyś pomniał ná to/ Ze więcýy Pan od ciebie nie pożąda zá to: Iedno byś go miłowal *SiebRozmyśl* [A3]v.

»[czego] z dobrą wolą [= *dobrowolnie*] pożądać« (1): Bo tego co ieft nam śprzećiwno nigdy z dobrą wolą nie pożadamy aż muśimy. *RejZwierc* 152.

»zdradliwie pożądać« (1): *Suppeto – Zdradliwie* pożadam. *Calep* 1034b.

Szeregi: »chcieć, (albo) pożądać« [szyk 2:1] (3): *Cupit te conventum, Chce álbo* pożada cie nawniedzić. *Mącz* 72c; *Calag* 63b; w takim powiećie/ ná tym á ná tym mieyfcu/ tego á tego dnia księgi álbo Aktá ku wymowaniu liftów będą otworzoná: y aby tym/ którzy lifty chcą álbo pożadaia mieć/ były otworzoné. *SarnStat* 749. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]

»i pożądać i powinszować« (1): Bo iuz to poliędzie czegoby iedno łobye ktho ku káždey fwey rofkolzy y pożadać y powinszować chcial *RejAp* 178.

»pragnąć a pożądać« (1): A poznawfzy cie Páná fwego [...] abychny zawnždy tego prágnęli á pożadali v ciebie/ aby [...] doprowadził nas do onego wiecznego pokoiu fwego. *RejPos* 58.

»pożądać i prosić« (1): Doczekałes też czegós pożadał/ y o coś zawnždy Páná Bogá prosił/ abyś doczekał fzedziwości fwoiey. *RejZwierc* 136.

»pożądać i szukać« (1): nietzytamy tego/ ná żadnym mieyfcu/ áby kiedy pánná požądała y łfukála od nas ćci Bołkicy/ ktora tylko łámemu Bogu należy. *KrowObr* 153.

*W przen* (16) : Concupivit anima mea desiderare iustificationes tuas, in omni tempore. Boć wielce požądała dułza moia żądać wśprawiedliwienia twego. *WróbŻółt* 118/6; *RejPs* 201; Ták żyw łtale ná zyemi iáko człowiek cały/ Chcefzli by cie niebioła z łáłką požadały. *BielKom* C6; TYm kftaktem iáko Ieleń w swoim vprágnieniu/ Thák dułzá ma požada k thobie Bogu memu. *LubPs* L3v [*przekład tego samego tekstu [PsKrak 1532 41/1]*]; IAk łá miłe przybytki twe Pánye wślech mocy/ K nim požada dułlá ma we dnye itez w nocy *LubPs* S6v, Rv; Dułlá bezbożnego požada złego/ nie fmiłuię fie nád bliźnim swoim. *Leop Prov* 21/10, *Cant* 2/3; *RejPos* 141v; *GrzegŚm* 15; *KuczbKat* 130; Niech nic cudzego złośliwa pychá nie požada: á z vblżenia drugiego/ niech łwego podniefienia nie łzuka. *SkarJedn* 182; iáko dopiero národzone dźiateczki roftropni bez zdrády mleká (*marg*) roftropne<sup>80</sup> bez zdrády mleká (-) požadaycie *WujNT* 1.Petr 2/2 [*przekład tego samego tekstu KuczbKat*], *Iac* 4/5; *WysKaz* 6; [IAko żada ieleń ku łtudniám wod/ táko požada dułzá moia ktobie boże. *PsKrak 1532 41/1*].

*Zwrot*: »krwie [czyjej] z ręki [czyjej] pożądać« = *obarczać kogoś odpowiedzialnością za czyjąś śmierć* (1): Iefliże gdy ia będę mowił do niepobożnego/ Niepobożny thy śmiercią vmrzełz: tybyś mu niemowił/ żeby fie łtrzegł niepobożny drogi swoiey: on niepobożny w niepráwości swoiey vmrze/ ále krwi iego z ręki twoiey będę požadał [*sanguinem autem eius de manu speculatoris requiram*]. *Leop Ez* 33/8.

*Przen* (2) :

*pożądać czego* (1): *KołakSzczęśł* C4v cf *Ze zdaniem dopełnieniowym*.

*pożądać co* (1): co przyrodzenie y náłóg rozumny požada/ trudno tego brónić *Oczko* 19.

*Ze zdaniem dopełnieniowym* (1): Rozum tego požada áby co niepochybnie/ áby co nie zmysłnie/ álbo co nie zdrádlwie było ćzyniono. *KołakSzczęśł* C4v.

**a.** *Wymagać, potrzebować* (6) :

*pożądać czego* (3): *HistAl* L8; *KwiatKsiąż* P3; A by mu była Párká wieku nie łkroćilá/ Iułzby roftropność iego dołzłá tego była. Czego Kxiążęca iego godność požadała *KołakCath* B3; [*ZapKrak 1543 31/677* ].

*pożądać po kim* (2): Abowiem Siculow zaiłte wtey mierze połtępki/ więcey czynią ku rołpułtności vmysłu/ y pokoiowi. Francuskie zaś przeciwnie ktore požadaią po nas włtawicznego ćwiczzenia/ y władania ćiałem. *KwiatKsiąż* P3. Cf »potrzeba požada«.

*Frazy*: »potrzeba [po kim] požada« (1): á śmierć kiedykolwiek przidzie łagodnie iá mamy przypuścić/ á częłtokroć gdyż przyłtęp/ y potrzeba po nas požada/ mamy iá vprzedzać/ to iefł/ mamy zawzdy pogotowiu być *KwiatKsiąż* M4v.

»rzecz požada« (2): Ita res postulat, Ták rzecz požada/ to yełł ták mułi być. *Mqcz* 315b, 328a.

*Szereg*: »pożądać i potrzebować« (1): ábowiem dobra połługá chwálebney zapłáty požada y potrzebuie [*quia bonum servitium laudabile meritum prestolatur*] *HistAl* L8.

**b.** *Rywalizować z kim; concupiscere adversus aliquem Vulg; competere Calep* (8) :

*pożądać z kim* (1): *Competo* – Z drugim pozadam. *Calep* 227a.

*Przen* [przeciw(ko) komu, przeciw czemu] (7) : *GrzegŚm* 18, 32 [2 r.]; Gdyż zawnzdy ciáło przeciw duchowi/ á duch przeciw ciáłu pożąda: y ták fie z łobą nie zgadzaią/ że zawnzdy ieden drugiemu wítępować musí. *CzechRozm* 241; *WujNT* 546, *Gal* 5/17, Yyyyy v. [Zawsze przekład tego samego tekstu.]

**c.** *Odczuwać łaknienie, mieć apetyt; esurire Calep* [czego] (3) : *Coenaturio* – Pozadam wieczerzey. *Calep* 211a, 349a.

*pożądać czemu* [= dla czego] (1): A ci tám więc prágnienie wodą wgósiłi/ Ale páná przeciwko łobie zápalili: Kufząc go w łercách łwoich/ á niehádownemu Pożadaiąc pokármu brzuchowi łwoiemu. *KochPs* 115.

**2.** *Pragnąć zblizenia cielesnego; concupiscere Vulg, PolAnt* [w tym: kogo, czego (18)] (19) : Leć iá wám powiadám Ze wólzki ktory patrzy na niewiáftę aby iéi pożądał/ iufz z nią popełnił cudzołóftwo na sércu łwoiem. *MurzNT Matth* 5/28; *Leop* FFf3v, *Matth* 5/28; *Dworzánin* łeciwy/ nie będzie pożądał/ iedno rzeczy wćciwych/ ktorych iemu białagłowá pozwolić wólzftkich/ bez náłzczerbienia pocćciwości łwej może *GórnDworz* Mm3; A wyźrzawłzy pan onego okrétu żonę Eufłáchiufzowę bárzo piékną/ y pożądał iey. *HistRzym* 128v; *KuczbKat* 350 [5 r.]; *BudBib Ps* 45/11[12]; *WujNT Matth* 5/29[28]; Ty wiefz Pánie iżem nie pożądała mężá/ y czyłtam záchowála dułżę moię od wólzkiej pożądlivosti [Vulg *Tob* 3/16] *SkarKaz* 351a.

*Zwroty*: »pożądać chutliwie« (1): Zápomni narodow łwoich domu oycá łwego/ Gdyżes fie sftála małżonką krolá ták zacnego. Ktory [...] tvey pyéknosci pożąda chutliwie *LubPs* M3.

»pożądać cielesną żądzą« (1): Niepożądać złá miłlá/ albo cielesną żądzą żony/ bliźnego łwego *SeklKat* Kv.

*Szereg*: »zamiłować się a pożądać« (1): Taka ifcie [żona] może być rzeczona pocćciwa, ktora mogąc fryiować nie fryiue, bo piékná żona łama fie zamiłue á pożąda. *BielŻyw* 110.

*W przen* (3) : Niechay nie pożąda łerce tve piéknosci iey/ bys niebył iet łkinieniem iey *Leop* *Prov* 6/12.

*Zwrot*: »pożądać w sercu, umyśle« (1:1): *SeklWyzn* f3; Kiedy pátrzymy ná niewiáftę ábyłmy iey pożądałi w łercu náłzym. *WujNT* Bbbbbbb2.

*Synonimy*: **1.** *chcieć, domagać się, kusić się, nalegać, napierać się, potrzebować, pragnąć, upominać się, wymagać; c.* *łaknąć.*

*Formacje współrdzenne* cf **ŻADAĆ**.

Cf **POŻADAJĄCY, 1. POŻADANIE, POŻADANY**